
BELGISCHE SENAAAT.

BUITENGEWONE ZITTIJD VAN 1892.

**Voorstel tot herziening van artikelen 53, 54 en 56
der Grondwet.**

MIJNE HEEREN,

Als voorstander van het denkbeeld om, bij de inrichting van den Senaat, met de vertegenwoordiging der belangen rekening te houden, heb ik met geluk een aantal onzer medeleden, na het achtbaar kabinetshoofd, hooren verklaren dat zij die wijze van vertegenwoordiging beschouwen als een ideaal. Schier allen niettemin voegden er bij met het voorstel der heeren Crocq en Vaucamps niet te kunnen instemmen, doordien zij het niet mogelijk achtten onder de verschillende belangen nu reeds eene voldoende groepeerings te vinden om aan eene volledige vertegenwoordiging der maatschappelijke krachten tot grondslag te dienen en zich te verleen tot eene redematige verdeling der zetels.

Het voorstel der heeren Feron, Janson en anderen houdt rekening wel is waar met die opwerpingen, vermits het zich er bij bepaalt den gewonen wetgever te machtigen om kiezerscolleges te vormen zoowel volgens de beroeps- als volgens de gebiedsverdeling. Op die manier zou men in de toekomst vrij blijven en zou de wet de vertegenwoordiging der belangen kunnen invoeren in de maat dezer organische ontwikkeling. Maar gij allen schijnt het eens te wezen om ten minste de groote lijnen der waarborgen welke men voor de doelmatige werking onzer vertegenwoordigende instellingen noodig acht, in de Grondwet te bepalen.

Men hoeft dus aan een drievoudigen eisch te beantwoorden :

1° Een eersten stap te doen in den zin van de vertegenwoordiging der belangen, overgangsmaatregelen en vooral eene voelbare en practische formule te ontdekken ;

2° Een stelsel te vinden dat eene meer volledige en meer redematige toepassing van de vertegenwoordiging der belangen in de latere wetgeving mogelijk make ;

3° In de Grondwet zekere waarborgen te behouden die aan den Senaat zullen toelaten zijne rol van tegenwicht te vervullen, in afwachting

dat de wet de vertegenwoordiging der belangen volkomen en onpartijdig kunne inrichten.

Om dat drievoudig doel te bereiken heb ik de eer — op bijkomende wijze, indien 't gebeurde dat het voorstel van den heer Crocq werd afgestemd — u den volgenden tekst te onderwerpen, die den tegenwoordigen tekst van artikelen 53, 54 en 56 der Grondwet zou vervangen :

Artikel 53.

De Senaat is samengesteld :

A) Voor een vierde, uit leden benoemd door de hoogst aangeslagen algemeene kiezers, die te zamen de helft betalen van het gansche bedrag der rechtstreeksche belastingen ;

B) Voor een vierde, uit leden, benoemd door de algemeene kiezers die een diploma van het hooger onderwijs bezitten ;

C) Voor een vierde, uit leden benoemd door de burgers die geroepen zijn om werklieden te verkiezen voor de Raden van nijverheid en arbeid ;

D) Voor een vierde, uit leden benoemd door de algemeene kiezers die tot geene der drie eerste klassen behooren.

Artikel 54.

De wet verdeelt de kiezers van elk dier vier klassen hetzij in gebieds-, hetzij in beroepscolleges, hetzij in colleges gevormd volgens beroep en woon te zamen.

Zij bepaalt het getal der door ieder college te benoemen senatoren, op voorwaarde dat de algemeene verdeling welke bij het voorgaand artikel wordt voorzien, in acht worde genomen.

Niemand mag in meer dan een college stemmen.

De wet past het beginsel der evenredige vertegenwoordiging op de verkiezing der senatoren toe.

De stemming is verplichtend, en de bekrachtiging dier verplichting wordt door de wet bepaald.

Artikel 56.

Niemand mag tot senator worden benoemd dan door de colleges van de klas waar hij als kiezer is ingeschreven.

De verdeling der samenleving in drie klassen, wederzijds het kapitaal, wetenschap en arbeid vertegenwoordigende, is zeker de meest redematige, de met de ware beginselen der staathuishoudkunde best overeenkomende verdeling. Doch 't is nog al moeilijk de juiste grenzen dier klassen te bepalen. Neemt men om het kapitaal te vertegenwoordigen een tamelijk hoogen cijns aan — en ik begrijp niet hoe men anders zou kunnen doen, indien men niet wil dat de cijns alle wezenlijke beteekenis

verlieze, zooals het bij het eindigen van het cijnsregiem voor de provinciale en gemeenteverkiezingen is gebeurd — zoekt men tevens en om dezelfde reden het kenmerkend teeken der wetenschap in 't bezit van een hoogeschool-diploma, dan blijft er, buiten de klas van burgers die uitsluitend van hunnen arbeid leven, eene gansche klas menschen als kleinhandelaars, kleine renteniers, bazen, kleine landbouwers die eigenaar zijn, pachters, vrije beroepen zonder diploma, enz., die tot geene der drie gemelde klassen behooren en die zelfs afzonderlijke, ja tegenstrijdige belangen hebben.

Dat zoo zijnde, komt het mij practisch voor het recht van vertegenwoordiging gelijkmatig toe te kennen aan de vier klassen die overigens de groote natuurlijke verdeelingen der hedendaagsche samenleving vertegenwoordigen.

Het spreekt dat men door diploma's van 't hooger onderwijs moet verstaan niet alleen de hoogeschool diploma's, maar die der speciale scholen en met name der gestichten van normaal onderwijs die in alle graden van het onderwijs tot de hoogere studiën behooren. De wet zou de lijst er van bepalen.

Indien men vreesde aan de derde klas eene al te onvolledige inrichting te geven, door er slechts de burgers in 'op te nemen die tegenwoordig geroepen zijn om werklieden naar de raden van nijverheid en arbeid af te vaardigen, zou ik er niets tegen hebben te zeggen dat de senatoren dier klas verkozen worden door alle « arbeiders » of alle « loontrek-kenden », aan de wet de zorg overlatende om de beteekenis van het woord te bepalen.

De evenredige vertegenwoordiging strekt om eene meer oprechte, meer rechtvaardige en meer billijke vertegenwoordiging van het kiezerskorps te bekomen; er bestaan niet meer redenen om ze uit de vertegenwoordiging der belangen te sluiten dan uit welke andere wijze ook van groepeerings der kiezers.

De verplichtende stemming zal de onthouding verhelpen, welke men zoozeer schijnt te duchten met kiesstelsels waar partijgeest niet meer in de eerste plaats de drijfveer der kiezers is. De verplichtende stemming is overigens in onze zeden reeds doorgedrongen, vermits ze bestaat bij de verkiezingen voor de burgerwacht.

5 October 1892.

GOBLET D'ALVIELLA.